

JWS

Johannes Wier Stichting
voor gezondheidszorg
en mensenrechten

Aan de vaste Kamercommissie Justitie en Veiligheid

Onderwerp: afzondering/isolatie is schadelijk voor de gezondheid en met name voor vreemdelingen in detentie

Amsterdam, 13 januari 2021

Geachte leden van de Kamercommissie,

Deze brief is een aanvulling op de brief van Amnesty e.a. en de brief van Nederlandse Vereniging van Psychiatrie die vandaag werden verzonden. We zullen dan ook niet in deze brief opnieuw in detail de situatie schetsen.

Vreemdelingen die geen verblijfsvergunning hebben gekregen, kunnen in detentie gezet worden als een bestuurlijke maatregel, niet als straf. Maar als ze eenmaal in detentie zitten, dan kan iemand wel afgezonderd /geïsoleerd* worden. Dat betekent in dit verband dat diegene het grootste deel van de dag in een kale cel of eigen cel wordt opgesloten. Aanleiding om iemand in een kale cel te plaatsen is bijvoorbeeld suïcidaliteit. Het weigeren van een tweepersoonscel wordt ook bestraft met isolatie, soms maandenlang.

Als je het allergrootste deel van de dag op cel moet blijven, verlies je je vrijheid, je autonomie, je waardigheid en contact met anderen. Er kunnen allerlei klachten ontstaan, zoals paniekaanvallen, maagdarmklachten, hartkloppingen en zelfs psychose.

Vreemdelingen kunnen door traumatische gebeurtenissen zoals oorlog, anale verkrachtingen, psychische klachten hebben. Er ontstaat er meer schade door isolatie als er al psychische klachten zijn. In veel culturen is er daarbij schaamte over psychische aandoeningen en zal ook de persoon in kwestie deze ontkennen.

De Verenigde Naties hebben regels opgesteld ter bescherming van gevangenen, the United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, kortweg de *Mandela Rules* genoemd. Daarin wordt isolatie langer dan 14 dagen als marteling beschouwd en mag isolatie niet worden toegepast bij psychisch kwetsbare mensen. Het is dan ook onbegrijpelijk dat in vreemdelingendetentie iemand langdurig geïsoleerd mag worden.

Een punt van zorg zijn de jongeren. In de puberteit ontwikkelen de hersendelen zich die bepalend zijn voor emoties. Maar delen van de prefrontale cortex die het beheersen van emoties en risico's inschatten verzorgen, groeien door tot 22-23 jaar. Jongeren komen daarom sneller in isolatie. Isolatie kan dan weer de verdere ontwikkeling van de prefrontale cortex remmen, met blijvende schade en veranderingen van persoonlijkheid tot gevolg. Na acties van kinderpsychiaters en -psychologen was dit reden voor minister de Jonge om het isoleren in de jeugdzorg per 2021 te verbieden.

** Termen: isolatie, separatie, afzondering en observatie betekenen min of meer hetzelfde. Het gaat om het principe dat iemand tegen zijn wil afgezonderd moet blijven*

Probleemgedrag is het gevolg van onvervulde behoeften zoals veiligheid, waardering, autonomie, en zingeving. Het leefklimaat heeft zo grote invloed op het gedrag. In detentie en de jeugdzorg is onomstotelijk bewezen dat verbetering van het leefklimaat leidt tot beter gedrag. In detentiecentra lijkt het leefklimaat beter. Detentiecentrum Veenhuizen heeft overwegend eenpersoonscellen en gedetineerden mogen gewassen verbouwen en vissen. Ook zal de onzekere duur van vreemdelingendetentie eerder tot probleemgedrag leiden.

De leiding van DCR zou zich niet moeten verschuilen achter probleemgedrag maar een plan opstellen om het aantal en de duur van afzonderingen / isolaties terug te dringen. Er horen eenpersoonscellen te komen en meer mogelijkheden om de dag door te komen. Zij zouden voor inspiratie kunnen gaan kijken bij detentiecentrum Veenhuizen. Ook zouden zij advies kunnen vragen van deskundigen met ervaring in een dergelijke transitie.

Staatsecretaris Broekers-Knol stelt in een schriftelijke reactie dat het beleid niet zal veranderen en de vreemdelingen de toename van isolaties aan zichzelf hebben te wijten door probleemgedrag. Geen woord over gezondheidsschade. U vergadert op 21 januari 2021 over haar reactie op het rapport. Het medisch én ethisch advies is: verbiedt afzondering /isolatie, het is schadelijk voor de gezondheid. En als mensen verward of suïcidaal zijn, hebben ze recht op hulp in plaats van isolatie.

Met vriendelijke groet,
Dr. Fransje Sniijders
Voorzitter JWS
Internist acute geneeskunde
www.johannes-wier.nl